

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 12893
Tarih: 07.04.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞINA

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim, gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur. 07.04.2022

Gereğini arz ederim.

Fatma Kurtulan
Mersin Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme	
Esas Komisyon	Adalet	
Tarih: 7 Nisan 2022		Esas No: 2/4378

T B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LIGI
0 7 Nisan 2022
Numara:

0 7 Nisan 2022 997277

GENEL GEREKÇE

Ceza infaz kurumlarında uygulanan idare mantığı ve yöntem bir ülkede adaletin varlığının veya yokluğunun göstergesidir. Ceza infaz kurumlarında tutulan mahpusların yani işledikleri fiillerden ötürü hukuk kuralları çerçevesinde cezalandırılan kişilerin özgürlüklerinin kısıtlanması dışına çıkan, kötü muamele ve işkence kapsamına giren uygulamaların varlığı adaletin olmadığı bir düzenin kanıtıdır. Yasalar, mevzuatlar, düzenlemeler askıya alınıyor, uygulanmıyor, keyfiyete alan bırakıyorsa, denetimsizlikle birlikte cezaevi idarelerinin keyfi uygulamalarına alan açılmış demektir. Türkiye cezaevlerinde de birçok hak ihlalinin yaşandığı, cezaevinde tutulananların maruz kaldığı uygulamaların gündemden düşmediği de aşıkardır. Bu uygulamalardan biri de özellikle Covid-19 salgını süreciyle birlikte tamamen keyfi bir uygulama haline gelmiş olan talep dışı sevkler yani sürgünlerdir. Sıklıkla dile getirilen şikayetlerden biri de sürgünlerle mahpusların ailelerinden uzak cezaevlerine gönderilmesidir. Uzak cezaevlerine nakil, mahpusların ailelerinden kopmalarına, maddi durumu yetersiz olan ailelerin, cezaevlerinde tutulan yakınlarını yıllarca görmemelerine sebep olmaktadır.

Yakın zamanda tarafımıza başvuran Hüseyin Bilecan, annesini on yıldır görmediğini beyan etmiş, ailesinin bulunduğu Kahramanmaraş'a veya yakın bir başka cezaevine nakil taleplerinin ise karşılanmadığını iletmiştir. Bilecan'ın talebi tarafımızca da dile getirilmiştir. Bilecan ailesinin bulunduğu yere yakın cezaevine nakledilmişse de henüz nakledilmeden annesinin yaşamını yitirdiği haberini almıştır.

26 yıldır tutuklu olan ve Bolu F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan hasta tutuklu Feridun Kurt gerekli tedavilerinin yapılması, ihtiyaç duyduğu ameliyatların gerçekleştirilmesi, ailesinin bulunduğu il olan Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine yakın bir ceza infaz kurumuna sevkinin yapılmasını talep etmiştir.

Eskişehir H Tipi Cezaevinde bulunan ve Cronh hastalığı nedeniyle iki kez ameliyat geçiren ve bağırsaklarının bir bölümü çıkarılan hasta mahpus Devrim Ayık, ailesinin yaşadığı Antalya'ya sevk talebine rağmen Eskişehir'e gönderilmiştir.

Bafra T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan aralarında Şemsettin Özer'in de bulunduğu hasta mahpuslar, uzun süredir cezaevinde olmaları nedeniyle birçok sağlık sorunları yaşamakta, tedavileri yeterince yapılmadığı ve cezaevi koşullarında iyileşme şansları olmadığı gibi ailelerine yakın cezaevlerine sevk talepleri de reddedilmektedir.

Elâzığ Kadın Kapalı Cezaevinde tutuklu olan, eşi ve iki buçuk yaşındaki kızı Tunceli'de ikamet eden Songül Erden Şahin, 24 Şubat 2022 tarihinde Kayseri Kadın Cezaevine sürgün edilmiştir. Songül Erden Şahin'in Kayseri Kadın Cezaevine sürgün edilmesinin durdurulması hususunda yapılan tüm başvurulara rağmen sürgün durdurulmamıştır. Eşi Sinan Şahin tek başına bir yandan çalışmak zorunda olup diğer yandan da çocuğunu büyötmeye çalışmakta ve ancak ayda bir çocuğuyla Elazığ'a gidip Songül Erden Şahin'le açık görüş yapabilmekteyken, bu durum artık çok daha zorlanmış, görüş imkanı neredeyse kalmamıştır.

Sur Belediyesi'nin eski Eşbaşkanı Seyit Narin ise tutuklu bulunduğu Rize Kalkandere L Tipi Cezaevi'nde kalp krizi geçirmiştir. Ailesi 2 yıldır cezaevine ziyarete gidemediklerini aktarmış, Narin'in yoğun bakımdaki tedavisi sürerken de durumu ile ilgili bilgi almakta zorlanmışlardır. Narin'in yakın bir cezaevine sevk edilmesine yönelik yapılan başvurular da her seferinde reddedilmiştir.

Aileden uzak cezaevlerinde tutulma birçok mahpusun da şikayetlerindendir. TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna yapılan başvuruların da dörtte üçlük kısmını ceza infaz kurumlarında yaşanan hak ihlalleri ve sorunlar oluşturmaktadır. Başvuruların büyük bir bölümü cezaevlerinde tutuklu bulunanların nakil taleplerinin reddedilmesidir.

İsteğe bağlı nakillerin Covid-19 salgını gerekçesiyle sıklıkla reddedildiği görülse de istek dışı nakillerin bu süreçte devam ettiği, mahpusların ailelerinden uzak cezaevlerine gönderildiği vakalar sıkça görölmektedir. Nakil talepleri karşılanmayan mahpusların kimileri yıllarca ailesini göremezken, sürgün edilen mahpusların ise aile ilişkilerinin zayıfladığı ve bu nedenlerle mahpusların psikolojileri üzerinde bu durumun olumsuz etki yarattığı gerçeği ortadadır. Mahpusların ceza infaz kurumlarını seçme hakkı olmadığı açık iken ailelerinden veya evlerinden uzak ceza infaz kurumlarına yerleştirilmelerinin de görüşlerin çok zor koşullarda gerçekleşmesine sebebiyet vermekte, ulaşım ücretleri aileleri zorlamakta, mesafe uzunluğu görüşlerden feragat etmeye sebep olmakta, görüş saatlerine denk gelmede sorunlar yaşanmakta

ve bu durum da mahpusların aileleriyle iletişim halinde bulunmaları hakkını ihlal ederek adaletsizliğe sebep olmaktadır.

Öte yandan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin de tutuklu ve hükümlülerin ikametgahlarından uzak yerlere nakledilmesini hak ihlali sayan ve Türkiye'yi tazminata mahkum eden kararı bulunmaktadır. AİHM, Abdülkerim Avşar ve Abdülkerim Tekin kararında istemleri dışında Kırıkkale Cezaevi'ne nakledilen her iki mahpusun yaptıkları başvuruya yönelik kararında, Türkiye'nin, her iki başvurucunun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Özel ve aile hayatının korunmasına saygı yükümlülüğünü" ihlal ettiği kararına varmış, her başvurucu için Türkiye'yi 6 bin avro tazminata mahkum etmiştir. AİHM Abdülkerim Avşar'ın 2008 yılında Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne başvurarak, sağlık ve uzaklık, görüş zorluğu gerekçesiyle ikametgahına yakın 3 ilden birindeki bir cezaevine nakledilmesi talebinin reddine yönelik de "Talebin gerekçesiz, keyfi biçimde idare tarafından reddedilmesi" konusunda da ihlal kararı vermiştir. Türkiye için bağlayıcı olan AİHM kararının, başvuruda bulunan tüm mahpusların ailelerine yakın cezaevlerine sevkinin sağlanmasını gerekli kıldığı açıktır.

Bu nedenlerle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "Kendi İstekleri İle Nakil" başlıklı 54. Maddesine mahpusların aile bütünlüklerinin ve psikolojik sağlıklarının korunması amacıyla istekleri dahilinde ailelerine veya evlerine yakın cezaevlerinde tutulmasını sağlayacak düzenleme yapılması amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Değişiklikle hükümlülerin ailelerine veya evlerine yakın cezaevlerinde tutulmaları ve böylece aile bağlarının kopmasının önlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 13/12/2004 tarih ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun Kendi İstekleri İle Nakil başlıklı 54. maddesinin birinci fıkrasının a bendinde yer alan “Gitmek istedikleri kurumlardan durumlarına uygun en az üç yeri belirten bir dilekçe vermeleri,” ibaresinden sonra “ve talep etmesi halinde ailelerine veya evlerine en yakın kurumlardan birine sevkinin sağlanması,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- Bu kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.